

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та планування бізнесу

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

М. Д. Балджи

“___” червня 2017 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Економіка підприємства»

за темою:

Економічне обґрунтування проекту створення фермерського господарства
з вирощування зернових культур

Виконавець

студент ФЕУП

Ігнатовський Олесь Олександрович _____
/підпис/

Науковий керівник

д.е.н., доцент

Сментина Наталія Валентинівна _____
/підпис/

Одеса 2017

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ СТВОРЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА З ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
1.1. Загальна характеристика бізнес-ідеї відкриття фермерського господарства рослинницького типу	5
1.2. Нормативно-правове регулювання організації бізнесу в сільськогосподарській галузі.....	8
1.3. Вибір організаційно-правової форми бізнесу та системи оподаткування.....	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА З ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ	
2.1. Аналіз конкурентного середовища на ринку фермерських господарств рослинницького типу	20
2.2. Формування стартового капіталу та поточних витрат на функціонування	34
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЕКТУ СТВОРЕННЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА З ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
3.1. Прогнозування прибутку від реалізації продукції фермерського господарства	43
3.2. Розрахунок економічної ефективності проекту.....	45
3.3. Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх запобігання.....	50
ВИСНОВКИ.....	59
Список використаних джерел.....	62
Додатки.....	66

ВСТУП

Актуальність теми. Україна – велика аграрна держава, що має благодатну землю сільськогосподарського призначення та сприятливі природно-кліматичні умови щодо вирощування зернових культур.

Зернові культури — найважливіша група вирощуваних однорічних трав'янистих рослин, оброблюваних для отримання зерна — основного продукту харчування людини, сировини для багатьох галузей промисловості, та використовується для виробництва корму для тварин. Ця група рослин є найбільш поширена серед усіх сільськогосподарських культур у світовому землеробстві. До неї належать такі рослини як: пшениця, ячмінь, жито, овес та кукурудза.

Основною особливістю товару є потреба в ньому протягом року. Товар не потребує особливих умов зберігання та відрізняється в ціні від інших товарів своєю доступністю для всіх верств населення. Товар є товаром першої необхідності для задоволення потреб населення.

Сільське господарство є однією з основних галузей матеріального виробництва, що відіграє важливу роль у житті суспільства. Зерно, це завжди актуальний продукт на ринку, що дозволяє створити рентабельне підприємство. З огляду на це, проблеми функціонування ринку зерна та економічної ефективності аграрних підприємств є об'єктом дослідження багатьох вчених, серед яких треба виділити праці: М. Клименко; Т.П. Добрунік; П.С. Смоленюк; О.Ю. Нечипорук та ін.

Мета випускної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти створення фермерського господарства з вирощування зернових культур.

Основними завданнями, згідно з метою дослідження є:

- охарактеризувати бізнес-ідею відкриття фермерського господарства рослинницького типу;
- розглянути особливості нормативно-правового регулювання організації бізнесу в сільськогосподарській галузі;

- Обґрунтувати вибір організаційно-правової форми та форми оподаткування для фермерського господарства;
- Проаналізувати конкуренцію та актуальність продукції на сільськогосподарському ринку;
- Сформулювати стартовий капітал, та поточні витрати для функціонування підприємства;
- Спрогнозувати можливі прибутки від реалізації продукції;
- Провести розрахунок економічної ефективності проекту;
- Проаналізувати можливі ризики, та шляхи їх мінімізації.

Об’єктом дослідження є процес обґрунтування доцільності створення сімейного фермерського господарства з вирощування зернових культур.

Предметом дослідження бізнес-проектування започаткування власної справи в сфері сільського господарства.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань застосовувалися такі методи:

- загальнонаукові: аналогія, системний аналіз;
- економіко-математичні: факторний, системно-структурного аналізу;
- економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний;
- маркетингові: SWOT-аналіз, спостереження;

Інформаційною база. Інформаційною базою є законодавчі акти, статистичні збірники, періодична економічна література, узагальнення, отримані під час проходження практики.

ВИСНОВКИ

На підставі зроблених досліджень, можна зробити наступні висновки:

1. Бізнес-ідея передбачає створення сімейного фермерського господарства рослинницького типу, з вирощування таких продуктів, як: пшениця, ячмінь та соняшник. Дані види продукту, були обрані, тому що вони являються актуальним продуктом на ринку і собівартість їх виробництва достатньо невисока.

2. Організація бізнесу в сільськогосподарській галузі регламентується: Законом України «Про фермерське господарство»; Земельним кодексом України та Податковим кодексом України.

3. Створення фермерського господарства можливе на двох організаційно-правових формах, це юридична особа підприємець та фізична особа підприємець. В рамках даної роботи було обрано організаційно-правову форму фізичної особи-підприємця. Основними критеріями вибору були, невеликий масштаб проекту та простота реєстрації. Оподаткування відбувається на основі третьої групи спрощеної системи оподаткування, вона являється оптимальною при даних масштабах проекту.

4. Аграрний ринок України на даний момент достатньо розвинутий і продовжую розвиватися. Виробництво сільськогосподарської продукції з кожним роком збільшується, що дає можливість Україні виходити на нові світові ринки, що в свою чергу впливає на зростання ціни продукції. Також в країні достатньо велика кількість підприємств які надають можливість закуповувати високоякісну сировину та техніку для виконання робіт. Підприємство знаходиться в с. Троїцьке, Любашівського району, Одеської області. За місцезнаходженням підприємства знаходиться достатня кількість земельних ресурсів для здійснення підприємницької діяльності. В наявності підприємства планується земельний фонд в розмірі 94 га., що складаються з власної земельної ділянки та земель в'язких в оренду в Селищної ради.

5. Стартові витрати для реалізації проекту складаються з багатьох складових, загальна сума яких складає 1208,69 тис. грн. Для зменшення стартових витрат було прийнято рішення не будувати місце для зберігання продукції, а реалізовувати її відразу після збирання. Фінансування проекту відбувається за рахунок власних коштів, та за державною програмою «Надання кредитів фермерським господарствам». Поточні витрати у виробничому процесі складають 477,77 тис. грн. і будуть покриті за рахунок власних коштів, а також за рахунок коштів повернених за придбання техніки вітчизняного виробника.

6. Виходячи з третього розділу роботи, можна зробити висновок, що проекту являється прибутковим і достатньо ефективним з точки зору вкладення грошових коштів. Виручка від реалізації продукції за перший рік складає 1551,97 тис. грн., величина чистого прибутку 996,6 тис. грн., при рентабельності продаж 77%. За рахунок отриманого прибутку буде проводитися закупівля нової техніки та інвентарю, а також здійснюватись додаткові агротехнічні заходи для одержання кращих результатів.

7. Ефективність проекту визначалася за рядом показників, так чиста теперішня вартість за п'ять років складає 1435,49 тис. грн., при ставці дисконту 25%. Внутрішня норма прибутковості склала 77%, а індекс прибутковості 1,13, що достатньо хороші показники. Термін окупності проекту при початкових інвестиціях в розмірі 1208,69 тис. грн., складає 13 місяців, тобто проект окуплюється майже за один сезон. Точка беззбитковості витрат складає 257,36 тис. грн..

8. Також в третьому розділі розглядається питання ризиковості проекту. Основними ризиками у сільськогосподарському секторі являються: ринкова ситуація, та природно-кліматичні умови. На ринку найбільший вплив на прибутковість підприємства виявляє ціна на продукції, так при зниженні ціни на 30% прибуток знижується майже в двічі. Природно-кліматичні умови впливають на врожайність культур, це в свою чергу зменшує величину валового збору, що також достатньо знижує прибуток.

Найбільш поширеним інструментом передачі (ризиків сільськогосподарського виробництва є страхування.

Сутність страхування полягає у передачі більшої частини (вартості) ризику іншій стороні за узгоджену плату на визначений час та на погоджених умовах. Головна мета страхування аграрних ризиків полягає в компенсації майнової шкоди урожаю, що виникла через вплив природно-кліматичних явищ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Осовська Г.В. Основи менеджменту: навчальний посібник[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://buklib.net/books/30585/>
2. Господарський кодекс України №436, редакція від 02.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Про фермерське господарство : Закон України № 953-VI, від 19.06.2003[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973-15>
4. Менеджмент фермерських господарств : навчальні матеріали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1435012061716/menedzhment/vidi_fermerskih_gospodarstv
5. Земельний кодекс України №2768, від 25.10.2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України №835, від 26.11.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/835-19>
7. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.juridicheskij-supermarket.ua/page_kvednew.html
8. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності[Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://pidruchniki.com/16330826/ekonomika/organizatsiyno-pravovi_formi_pidpriyemnitskoyi_diyalnosti
9. Податковий кодекс України – від 15.04.2017 - №2755-17 Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/rozdil-xiv--spetsialni-podat/edynyi-podatok/>

10. Карпович М. Порівняльна характеристика форм оподаткування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua>.
11. Балабан И. Кассовый аппарат для предпринимателей [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://yrim.com/kassovyy-apparat-dlya-predprinimatelej.html>
12. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посібн./ М. Клименко, Т. Омеляненко, Д. Барабась та ін. – К.: КНЕУ, 2008. – 520с.
13. Петрович Й. Визначення конкурентоспроможності товарів Таврійський державний агротехнологічний університет виробничого призначення. /Петрович Й., Катаєв А. // Економіка України. - 1997. - № 10. - с 30.
14. Сільське господарство Одеської області. Статистичний збірник / [за ред. Т.О. Продан] . – Одеса. – Головне управління статистики в Одеській області. – 2014. – 110 с.
15. Добрунік Т. П. Економічна ефективність аграрних підприємств як основа забезпечення їх сталого розвитку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3610/1/%D0%95%.pdf>
16. Маслак А. Ринок зерна врожаю 2016 // Матеріали головної платформи для агробізнесу «Пропозиція» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://propozitsiya.com/rynok-zerna-urozhaya-2016-goda>.
17. Врожайність пшениці в Україні рекордно росте // Українська аграрна конференція [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://agroconf.org/content/vrozhaynist-pshenici-v-ukrayini-rekordno-roste>
18. Марюхніч О. Прогноз цін на зерно на 2016-2017 МР [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://agropolit.com/blog/119-prognoz-tsin-na-zerno-na-2016-2017-mr--ochikuyetsya-padinnya>
19. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 24 червня 2004 року № 1877-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

20. Портер М. Стратегія конкуренції: [пер. с англ. А. Олійник, Р. Скільський]. – К.: Основи, 1997. – 390 с
21. Управління формуванням конкурентного середовища аграрних товаровиробників / П. С. Смоленюк // Інноваційна економіка – С.103–112. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek1/103.pdf
22. Інтернет магазин «УКРАВТОЗАПЧАСТИНА» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://uaz-upi.com/>
23. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва: Постанова Кабінету Міністрів України №130, від 01.03.2017 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF>
24. Статистичний звіт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://land.gov.ua/info/serednia-vartist-orendy-silhospszemel-v-ukraini-urozrizi-rehioniv/>
25. Про затвердження Порядку та умов проведення конкурсу для надання фінансової підтримки фермерським господарствам : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України» №441, від 02.09.2011 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1113-11>
26. Рослинництво України в 2016 році: Статистичний збірник Державної служби статистики [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm
27. Інтернет магазин «Імперія-агро» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://imperiya-agro.com/tovari-ta-poslugi>
28. Колібаба Р.О. Класифікація ризиків сільськогосподарського виробництва. Інструменти мінімізації ризиків [Електронний ресурс] –

Режимдоступу:http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=57203

29. Нечипорук О.Ю. Ризики в сільському господарстві: виявлення, оцінка, управління: Автореф. дис. канд. екон. наук: / О.Ю. Нечипорук; К. нац. екон. ун-т. – К., 2002. – 20 с.
30. Бондаренко Л.Н. Страхование в условиях трансформации агропромышленного комплекса. - М: Перемена, 2007. - С. 24.